

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Dn. 120—
za pol leta " " 60—
za četrt leta " " 30—
za en mesec " " 10—
za inozemstvo:
celoletno Dn. 2 6—
mesečno " " 18—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Dn. 15—
v inozemstvu " " 35—
Posamna štev. 75 par.

SLOVENE

Cene inseratov:
Enostopna petina vrsta malik
oglasit po K 4— in K 6—
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po K 8—, poslana itd.
po K 12—
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirali se ne vračajo; neizplačana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglaš.
z greb. 9.011, marajev. 7503, prafte in danaj. 24.797

Draginjske doklade.

Za norca nas ima...
(Nar. pesem.)

Vlada se iz uradništva brije norce. V dvanajstih za marec in april je bilo do-
loženo, da se izplačajo uradniške draginjske doklade 1. aprila za januar, polovico februarja in za april. V Sloveniji se je za izplačilo teh uradniških doklad izvršilo pravočasno nakazilo. Finančni minister dr. Kumanudi je pa protizakonito brzoglavno sklenil določeno izplačilo novih draginjskih doklad in grozil finančnemu delegatu za Slovenijo z disciplinarno kaznijo, ker je le-
a dokazoval, da je zadnji trenotek izpre-
nema v izplačilu tehnično neizvršljiva. Gorčenemu protestu Jugoslovanskega kluba, ki so se mu pridružili tudi razni drugi poslanci, se je dr. Kumanudi udal. Dvanajstine za meseca marec in april pa določajo urdi, da se morajo nove draginjske dokla-
le izplačati 1. maja za meseca marec, maj in polovico februarja. Kakor koncem mar-
a, tako je finančno ministrstvo tudi kon-
em aprila prekršilo zakon o proračunskih lvanajstih in odredilo, da se izplačajo doklade za mesec maj in polovico februar-
a 1. maja, za marec in mesec junij pa šele o definitivno izvršeni redukciji uradni-
tva, to je koncem maja ali začetkom ju-
nija.

Čemu imamo zakone, čemu imamo na-
odno skupščino, ako finančni minister sme
a svojo roko kršiti zakon, kadar in kakor-
oli se mu ljubi, z izgovorom, da nima po-
rebnega kredita? Kakšna pravna država
mo, ako vlada sama skrbi, da se tako ru-
š državna avtoriteta in zaupanje v oblast?
Mesto da bi vlada izvršila izenačenje urad-
niških plač tostran in onstran Save in Do-
rave, jemlje uradništvu za časa najhujše
iraginje še to drobtinico, s katero je misli-
a uradništvo zadovoljiti. Ne samo to; ka-
kor slišimo, namerava vlada kakor za niž-
e državne uslužbence uvesti tudi za urad-
ništvo maksimum plač brez ozira na število
lružinskih članov, redukcija uradništva se
a vrši prav po naši svoječasni prognozi,
la bo ta redukcija korupcija. Ne kvalifika-
cija, ne službena starost, ne kak drug ute-
neljen razlog je dejanska pri redukciji me-
odajen, ampak strankarska pripadnost.
Iako vlada sama ruši temelje državi in če
bi bil sploh kdaj zakon o redu in radu na
nestu, bi bil edinole za sedanje »državo-
vorce«.

Ko bi bila tako postopala vlada za ča-
sa, ko je imela Slovenska ljudska stranka
svojega zastopnika v vladi in je bilo vod-
stvo deželne vlade v rokah SLS, bi bile gr-
nele ulice od demonstracij, da bi se bila
leželna palača tresla. Po vseh uradih, po
dlicah in zasebnih stanovanjih, po vseh ka-
zarnah in beznicah bi se zabavljalo čez »so-
ražnike uradništva« in na protestnih sho-
lih bi se govorilo zoper vladne moče, da bi
se kar bliskalo in treskalo.

Vsega tega danes, ko vlada sama gazi
zakon in brskira parlament, ne vidimo.
Razumemo. Damoklejev meč nasilstva in
absolutizma visi nad uradništvom, ni svo-
bode, kakor je bila za časa, ko je imela na
vladi besedo še SLS. »Prijetelj uradništva«
demokratje in vladni močje imajo samo le-
be besede za uradništvo, katerega shodom
predsedujejo celo predstavniki sedanjega
režima, dejansko jim je pa za uradništvo
samo tedaj, kadar potrebujejo pri volitvah
uradniških glasov. Zagrebški pokrajinski
namestnik Demetrovič je vsaj zagrozil fi-
nančnemu ministru z demisijo, ako ta ne
umakne svoje protizakonite odredbe, po-
trajinski namestnik za Slovenijo pa se vo-
ari po inspekcijskih potovanjih po Sloveniji
in pripoveduje delavstvu o naklonjenosti
vlade do delavstva. Ko bi bilo v tem le kaj
resnice! Toda bližajo se samo volitve in
skrahirane vladne stranke potrebujejo gla-
sov, da oslabijo opozicijske stranke; v ta
namen bodo brez dvoma po stari balkan-
ski metodi deležni vladnih drobtin posa-
mezniki in posamezne režimu vdane orga-
nizacije, da bi se po volitvah vzdržala se-
danja korupcija. Kako dolgo še?

ODSTOP POLJSKEGA VOJNEGA MINI- STRA.

Varšava, 26. aprila. (Izv.) Poljski voj-
ni minister je odstopil. Sprl se je namreč s
finančnim ministrom radi častniških plač.

Razprava o dvanajstih.

PROTESTNA IZJAVA JUGOSLOVANSKEGA KLUBA. — INTERPELACIJA O PO-
STOPANJU S SLOVENSКИMI VOJAKI.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) Na današnji
seji narodne skupščine se je pričela načel-
na razprava o dvanajstih za maj in ju-
nij. V imenu zemljoradnikov je govoril La-
zič, za njim soc. demokrat Golouh in na-
rodni socialist Deržić. V imenu Jugoslov-
anskega kluba je podal poslanec P u š e n j a k
naslednjo izjavo: Člen 33, zadnja točka za-
kona o državnem računovodstvu iz l. 1919
se glasi: Državni proračun prošlega pro-
računskega leta ne more v nobenem slu-
čaju veljati za več nego za leto dni, razven
za tisto leto, za katero je bil prvotno odo-
bren. Na podlagi proračuna za 1920 in 1921
so bile odobrene proračunske dvanajstine
za junij do incl. decembra 1921 in za januar
incl. april 1922, skupno za 11 mesecev. Se-
daj gre za odobrenje dvanajstih za maj in
junij, skupno tedaj za 13 mesecev. S tem
se krši zakon o državnem računovodstvu.
Z ozirom na to jasno zakonito odredbo, ka-
kor tudi z ozirom na potrebo, da se čimpre-
je prične razprava o rednem proračunu,
odločno nasprotujemo proti predloženim
dvanajstih za maj in junij. Treba je pov-
dariti, da se na ta način onemogoča gospo-
darska ureditev države. Protestiramo proti

postopanju vlade, ki zavlačuje delo finan-
čnega odbora s tem, da je predložila nad
80 členov zakona o dvanajstih, s kateri-
mi je zahtevala nove davke, notranje poso-
jilo itd. Vlada je radi odločnega odpora
finančnega odbora morala umakniti večino
členov. Protestirati moramo, da se jemlje-
jo vsote iz investicijskega posojila in po-
rabljajo za tekoče izdatke železniškega mi-
nistrstva, kar je v ostrem nasprotju z na-
menom investicijskega posojila. Obsoditi
moramo postopanje vlade v pogledu kre-
dita ministrstva za narodno zdravje za vzdr-
ževanje bolnišnic. Vlada ne vpoštevata pred-
logov tega ministrstva. Nujno je potrebno,
da se uredi naše finance, kar je mogoče
doseči le z gospodarstvom na podlagi red-
nega proračuna. Gospodarstvo na podlagi
dvanajstih ne škoduje samo državnim fi-
nancam, marveč tudi državnim interesom
sploh. Z ozirom na navedene razloge bo Ju-
goslovanski klub glasoval proti predlože-
nim dvanajstih. — Na jutrišnji seji na-
rodne skupščine pride na vrsto interpelaci-
ja poslanca Brodarja radi postopanja
s slovenskimi vojaki.

Genovska konferenca v ruski luči.

Moskva, 26. aprila. (Izv.) Moskovski
sovjet je pod predsedstvom Kamenjeva
sklenil resolucijo na centralni izvršilni od-
bor ruskih sovjetov, v kateri ostro prote-
stira proti londonskemu memorandumu za-
veznikov, ki da ima namen Rusijo poniža-
ti do kolonije za udeleževanje zapadnega
kapitala in bi povzročila novo imperialisti-
čno vojsko. Moskovski sovjet trdno upa, da
bo ruska vlada ta napad z vso odločnostjo
odbila.

Moskva, 26. aprila. (Izv.) »Izvestja«
pišejo o zahtevah veznikov, da se da go-
voriti samo o priznanju ruskih dolgov, gle-
de katerih je spričo miroljubnih namenov
Rusije vedno lahko doseči kompromis. Pač
pa je o eksteritorialnih pravicah inozem-
cev v Rusiji in o poizkusu uvesti v Rusiji
zasebni kapitalistični režim potom ingeren-
ce v zakonodajo vsaka debata izključena.
Sicer pa to nasprotuje določbam v Cannesu
in sploh ni resno mišljeno, ampak bi zavez-
niki s to taktiko radi le izsilili kakšne kon-
cesije v drugem oziru. Rusija tudi ve, da je
londonska spomenica delo »francoskih ode-
ruhov« in da niti Anglija niti Italija teh
zahtev resno ne vzdržujeta. »Spomenica je

drzen atentat ne samo na premoženje nego
tudi na suvereniteto celokupnega ruskega
naroda, na njegove življenjske koristi in na
njegovo čast.« Ali bo konferenca stališče
francoskih »veleoderuhov« zapustila ali pa
se bo razbila.

Moskva, 26. aprila. (Izv.) Z ozirom na
rusko-nemško pogodbo piše »Pravda«, da
je velika antanta skušala v Genovi Rusijo
na ta način premotiti, da jo je velikodušno
sprejela v krog zmagovalcev. V tem oziru
je značilno, da so se seje politične komisi-
je, kjer je tudi Nemčija zastopana, začasno
prekinile in nadomestile s privatnimi kon-
ferencami, katerih se je na strani velike
antante udeleževala Rusija. Rusija pa na
ta lim ne pojde. »Mi nismo tako kratkovid-
ni kakor n. pr. Poljska in Romunija, ki ka-
kor šakala računata na to, da se lahko na-
sitita nad kostmi, katere jim prepuščajo ve-
like zverine. Naša naloga ni igrati lakajev
zapadnih vesel, ampak kot avantgarda de-
lovnega ljudstva vsega sveta zaščitati smer-
nice novi mednarodni politiki, ki je v po-
polnem nasprotju s temelji, položenimi od
avtorjev verzajske pogodbe.«

Protesti Slovenije radi reduk- cije sodnih uradnikov.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) Sem so do-
šli številni protesti iz Slovenije radi pre-
velike redukcije sodnega uradništva. Pro-
testi zahtevajo, da se sprejme predlog
apelacijskega sodišča.

Draginjske doklade se izplačajo.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) Na včeraj-
šnji seji ministrskega sveta je bilo skle-
njeno, da se tekem maja izplačajo draginjske
doklade državnim nastavljenecem.

Za izenačenje častnikov.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) Poslanec
Jugoslovanskega kluba dr. Šimrak je vlo-
žil na vojnega ministra interpelacijo radi
nepravilnega postopanja z bivšimi astro-
ogrskimi častniki glede napredovanja in
plače. Interpelant zahteva, da se krivice
popravijo in bivši avstro-ogrski častniki
izenačijo s srbskimi častniki.

Zadrške koncesije.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) Zunanji mi-
nister dr. Ninčič je zaprosil vlado za nova
navodila v zadrskem vprašanju in je vpra-
šal, kake koncesije namerava napraviti vla-
da v tej zadevi. Vlada stoji trdno na stali-
šču, da ne stori nikakih koncesij in da zahteva
striktno izvedbo rapalske pogodbe.
»Pravda« piše, da je italijanska vlada pred-
ložila dr. Ninčiču nove predloge glede spo-
razumne izvedbe pogodbe. Dr. Ninčič je o

IZ FINANČNEGA ODBORA.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) Na seji
finančnega odbora je bilo sklenjeno, da se
ustavi sodno postopanje proti onim posest-
nikom, ki so do konca leta 1920. kuhali
žganje, ne da bi kuho prijavili. Plačali bo-
do samo redno trošarino.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) V današnji
seji finančnega odbora je muslimanski po-
slanec Fehim Kurbegović zahteval pred
prehodom na dnevni red besedo in je go-
voril o zakonskem načrtu glede proračun-
skih dvanajstih za maj in junij. Naglašal
je, da v tem načrtu pogreša znesek 90 mi-
lijonov dinarjev za odkup kmetov in za
izplačilo beglukov. — Minister Trifković
kot zastopnik ministrskega predsednika
Pašića in minister dr. Marković kot zastop-
nik finančnega ministra sta takoj izjavila,
da sta v imenu vlade pripravljena predla-
gati, naj se znesek 90 milijonov dinarjev
vstavi v dvanajstine kot amandement. —
Zaradi tega nastopa poslanca Kurbegovića
v imenu muslimanskega kluba je danes
minister Rafajlovič v zastopstvu finanč-
nega ministra predlagal v seji narodne skup-
ščine pred prehodom na dnevni red, naj
se tozadevni predlog takoj dostavi finanč-
nemu odboru.

RAZMERE NA REKI.

Reka, 26. aprila. (Izv.) Posebna šte-
vilka »Voce del Popolo« prinaša obširen
razglas predsednika reške vlade g. Zane-
lle na reško konstituantno in prebival-
stvo. Predsednik reške vlade navaja po-
drobne podatke o dogodkih, ki so povzro-
čili njegovo nasilno ostavko, in zaključuje,
da je lojalna izvedba reških klavzul v
rapalski pogodbi edina rešitev za Reko.

Reka, 26. aprila. (Izv.) Predsednik
reške vlade g. Zanella je izdal na državne
občinske uradnike poziv, da niso obveza-
ni izvrševati naredb sedanje nepostavne
vlade.

Konferenca v Genovi.

Odločen angleški odgovor na Poincaréjev
govor.

Genova, 26. aprila. (Izv.) Sir Edvard
Grig je podal v imenu britanske delega-
cije zelo odločne izjave. Rekel je med dru-
gim: »Govor gospoda Poincaréja je zelo te-
žak, posebno ker ga je govoril, ne da bi se
bil preje posvetoval z zavezniki. V kolikor
je g. Poincaré naglašal, da morajo zavezni-
ki delati složno, angleška vlada iskreno pri-
trjuje; toda izjava, da more Francija v ne-
kih slučajih storiti korake, ne da bi se pre-
je posvetovala s svojimi zavezniki, je jako
čuden način, da si zagotovi njihovo sode-
lovanje. Sicer se da reči, da ta govor ni
imel neposredne zveze z genovsko konfe-
renco, vendar kaže, kako razburjeno je
francosko javno mnenje vsled nemško-ru-
ske pogodbe. In to razpoloženje izvaja te-
žak vpliv na konferenco. — Sedanji položaj
je tako kočljiv, da zna sejanje sumov do-
vesti do težkih nevarnosti. Prizadevamo si,
da uverimo Francijo o ciljih, ki jih zasle-
dujemo s svojo politiko nasproti Rusiji in
upamo, da se nam to posreči. Mi mislimo,
da ako se z Rusijo ne sklene miru ali se
vsaj pošteno ne prizadeva za to, ako gre
politika držav, ki so v ugodnejšem položa-
ju, za tem, da se Rusija izolira in pusti v
bedi — in to bodi rečeno tudi za Nemčijo
— potem bo neizbežna posledica bojna zve-
za med Nemčijo in Rusijo proti celokupne-
mu zapadu. O politiki, ki bi mogla dovesti
do takih uspehov, Anglija noče ničesar ve-
deti, ampak hočemo storiti vse, da prepre-
čimo, da bi Evropa znova postala klavnica.
Zato obračamo svoj pogled na ruski na-
rod in hočemo z njim skleniti mir, pa naj
bo njegova vladavska oblika kakršnakoli
Ruski narod se je boril za našo stvar nad
dve leti in pol in je trpel težje izgube nego
katerakoli druga dežela.«

GOSPODARSKA KRIZA NA ČESKEM.

Praga, 26. aprila. (Izv.) V seji zveze
industrijcev so razpravljali o poostritvi go-
spodarske krize na Češkoslovaškem. Ugo-
tovili so, da je bilo v prvem četrtletju le-
tošnjega leta štirikrat toliko konkurzov kot
celo leto 1920. Brezposelnih je 59.000 de-
lavcev. Produkcija je padla od 8 in pol mi-
lijona na 4 in četrt milijona metr. slotov.

Napetost med Rusijo in Poljsko.

Moskva, 26. aprila. (Izv.) Ljudski komisariat za zunanje zadeve je izročil poljskemu zastopniku v Moskvi Štefanskemu noto, v kateri sporoča, da ima ruska vlada v rokah obširen material, ki dokazuje, da se na Poljskem organizirajo oborožene čete proti sovjetski republiki in izvršujejo dejanske vpade v ruski teritorij. Ruska vlada predlaga, naj se sestavi mešana komisija, ki bo določila odškodnino za škodo, katero so povzročili ti napadi. Nota trdi, da Poljska ne ravna po določilih riške mirovne pogodbe.

Pariz, 26. aprila. (Izv.) Kakor javljajo listi iz Genove, je Čičerin poslal načelniku poljske delegacije zunanjemu ministru Skirmuntu pismo, v katerem ga prosi, naj se Poljska ne udeležuje več posvetovanj komisije za ruske zadeve. Ker so sklicujoče države zaradi rusko-nemške pogodbe odločile, da se nemška delegacija ne sme več udeleževati teh posvetovanj, mora isto storiti tudi Poljska, ki je podpisala riško pogodbo, katera urejuje razmerje med Rusijo in Poljsko.

BOLGARIJA PLAČA 40 MILIJONOV FRANKOV VOJNE ODŠKODNINE.

Sofija, 26. aprila. (Izv.) Sedaj je objavljena vsota zahtev po vojni odškodnini, ki jo ima plačati Bolgarija. Reparacijska komisija zahteva, da ima Bolgarija plačati do 20. maja 10 milijonov zlatih frankov, prihodnje leto pa 30 milijonov. Kot jamstvo za to plačilo zahteva reparacijska

komisija kontrolo bolgarskih državnih dohodkov in proračuna. Ta vest je v bolgarski javnosti vzbudila veliko pozornost in razburjenje. Demokrati, naprednjaki in radikali so že ustanovili blok zoper ministrskega predsednika Stambolijskega, ki nima pričakovati zase ugodnega izida pri bodočih volitvah v parlament, kakor se da sklepati iz izida zadnjih občinskih volitev.

ČEŠKOSLOVAŠKI PARLAMENT ODGO-DEN.

Praga, 26. aprila. (Izv.) Z ozirom na to, da bo genovska konferenca zborovala čez določeni čas, se češkoslovaški parlament ne bo sešel 3. maja, marveč šele 10. maja.

POLJSKA IN MALA ANTANTA.

Rim, 26. aprila. (Izv.) Poljski poslanik v Rimu je izjavil, da Poljska ni vstopila v malo antanto, pač pa sodeluje z njo v gospodarskih zadevah. Z Romunijo je Poljska zvezana, s Češkoslovaško ima gospodarsko-politično pogodbo. Z Jugoslavijo odnosi niso posebno prijateljski, vendar se vedno boljšajo.

RUSI NA PRAŠKEM VELESEJMU.

Praga, 26. aprila. (Izv.) Jesenski praški velesejm bo obiskala številna deputacija ruskih industrijcev in trgovcev.

MONGOLIJA NEODVISNA.

London, 26. aprila. (Izv.) Vlada severne Mongolije, katera stoluje v Urgi, je proglasila svojo neodvisnost. Obenem je sklenila pogodbo z Rusijo, katera se obvezuje varovati Mongolijo proti eventualnemu napadu od strani Kitajske.

VIII. Ali naj porotniki tudi soddločajo pri odmeri kazni in kako?

Bistvena naloga porote je, kakor že uvodoma povedano, da ugotovi dejanski stan in s svojim pravorekom ustvari podstavo, na kateri morajo poklicni sodniki uporabiti zakon v konkretnem slučaju, ne pa uporabljati zakon sam, torej le izreči, ali je obtoženec kriv gotovega dejanja ali ne, dočim je stvar sodnikov po poklicu, da na tej podstavi izreko, ali je obtoženec s tem dejanjem zakrivil kako zločinstvo in katero, in mu, ako se je to zgodilo, prisodijo zakonito kazen.

Edinole na tem stališču je bila naša dosedanja zakonodaja.

Ljudstvo pa vedno bolj napreduje. Izobrazba prodira v vedno širše kroge. Za kar ljudskih sodnikov pred dobrim pol stoletjem, ko se je uvedla sedanja porota, še niso smatrali sposobnimi, za to je ljudstvo danes docela zrelo; nobenega poudara ni več, zabranjevati mu še nadalje sodelovanje pri odmeri kazni.

Zato sem z največjim veseljem pozdravil določbo načrta novega zakona, da naj porotniki — kakor doslej v Vojvodini, tako odslej povsod — po dveh odposlancih sodelujejo pri odmeri kazni. Misel takega sodelovanja sem že davno propagiral, ker sem se opetovano na najbolj poklicanih mestih uveril, da ljudstvo to naravnost želi, kakor tudi da bi včasih pravorek o krivdi izpadel drugače kakor sedaj, ako bi imeli porotniki kaj ingerence na odmero kazni, ker se čisto bojé, da ne bi sodniki, ako bi se potrdilo vprašanje o krivdi, naložili obtožencu kazni, ki bi bila po njih mnenju preostra.

Menim pa, da ne bi bilo umestno določiti, naj sodelujeta dva odposlanca porotnikov pri odmeri kazni. Ker so pri poroti trije poklicni sodniki, bi tako dobili skupaj liho število pet, kar bi ne bilo obtožencu v korist kakor že gori razloženo. V obtoženčevem interesu bi bilo torej, določiti, naj sodeluje pri odmeri kazni eden porotnik ali pa trije. Ker pa je manjše število sodnikov ugodnejše za obtožence, in ker je prvomestnik porotnikov itak svobodno izvoljeni njih glasnik, bi bilo želeli, da se določi, da vstopi v zbor poklicanih

sodnikov, kadar gre za odmero kazni, še prvomestnik porotnikov, pa tudi samo ta. Ta mora glasovati vedno prvi, da tem sigurnejše odda svoj glas brez vsakega morebitnega nedopustnega, četudi nenameravanega vpliva poklicnih sodnikov kot strokovnjakov.

IX. Kdaj naj se vrše porotne razprave in koliko časa naj trajajo?

Doslej so bile redoma vsake tri mesece. Trajale so, dokler se niso rešili vsi slučaj, v katerih so bile obtožbe že pravomočne, ko se je pričelo zasedanje porote.

V načrtu pa ni povedano, kdaj naj se porotne razprave vrše in v kakih presledkih, marveč samo, naj ne trajajo nad deset dni. Ta določba je nedostatna. Gotovo bo vsakdo pozdravil zadnjo določbo, ker se s tem dolžnost državljanov, sodelovati pri kazenskem sodstvu, primeroma omeji, osobito, ker naj bo število porotnikov manjše. Vsekako pa je treba določiti tudi, kdaj in v kakih presledkih naj se vrše porotne razprave. Brez take določbe bi se lahko preiskovalni zapor poljubno podaljšal, ker bi se zasedanje lahko poljubno odredilo ali pa kdove kako dolgo čakalo, da bo dovolj slučajev. To pa v dobro urejeni pravni državi nikakor ne sme biti. Po mojem mnenju bi kazalo določiti, da se morejo porotne razprave vršiti pri zbornih sodiščih najmanj vsake tri mesece, pri večjih sodiščih pa najmanj vsaka dva mesece, po potrebi, ako je slučajev vsaj za šestdnevno razpravljanje, pa takoj, ko se jih toliko nabere. Ako bi pa pri kakem zborovem sodišču tudi v treh mesecih ne bilo, vsaj treh slučajev, naj bi apelacijsko višje sodišče odkazalo zadevne slučaje drugemu bližnjemu zborovemu sodišču svojega okoliša, da razpravlja in sodi o njih. Tako bi se trajanje zapora skrajšalo, ljudskim sodnikom prihranilo breme, državi pa stroški.

Iz Albanije.

Časnikarstvo.

V Skadru so 3 tiskarne, ki so vse v katoliških rokah. Tiskarna »Brezmadežnega spočetja« je last jezuitov in je okoli 35 let stara. Začela je z majhnim mesečnikom še pod turško vlado. Imela je izpočetka težave, ker je bil javni poduk v albanskem jeziku takrat prepovedan, toda je vsled zaščite, ki jo je takrat katoliškemu kultu v Albaniji nujala Avstrija, mogla izhajati dalje. Danes ima 16 strani in se imenuje »Lamartari i Zemers s' Jezu Krishtit«, to je »Glasnik presv. Srca Jezusovega«.

Drugo tiskovno podjetje vodi katoliški duhovnik Nikaj. Ta je pred 15 leti začel izdajati dnevnik »Koha« (Čas), potem »Bashkimic« (Zedinjenje), potem »Besa Shqyptare« (Albanska zvestoba). Med črnogorsko in avstro-ogrsko okupacijo je bilo izhajanje prekinjeno. Anton Nikaj je napisal in natisnil mnogo knjig v albanski in svoje patriotično delo neumorno nadaljuje. Po padcu Avstro-ogrske je »Besa« zopet izhajala, končno pa prenehala.

Končno imamo frančiškanski tisk, ki pohaja od leta 1917. Začeli so s »Posta e Shqypnies« (Albanska pošta), ki je izhajala dvakrat na teden in je morala prenehati ob prihodu zaveznikov v Skader, ker je trdno zastopala načelo albanske neodvisnosti. Zdaj izdajajo frančiškani v jezuitski tiskarni mesečnik »Zani i Shna Ndout« (Glas sv. Antona), ki je bil že preje več kot 20 let izhajal in je tudi med muslimani zelo razširjen. Med vlado zaveznikov v Skadru je izhajala »Kylli i Dritej« (Jutranja Zvezda), v kateri so frančiškani delovanje medzavezniške komisije tako zelo grajali, da je moral list prenehati, urednik, P. Jurij Fishita, pa pobegniti v samostan Troshoni. P. Fishita je albanski pesnik, ki je izdal že veliko knjig in je od leta 1919 do 1920 bil tajnik ljubeškega škofa Bumci v Parizu, kjer je zastopal Albance. Potem je bil izvoljen

za narodnega poslanca in je danes podpredsednik parlamenta v Tirani.

Zdaj »Jutranja Zvezda« zopet izhaja kot politični in kulturni mesečnik in je tako središče vsega kulturnega prizadevanja albanskih katoličanov za povzdigo dežele. Njena tendenca je v prijateljstvu s sosedi, zlasti z Jugoslavijo, utrditi mir v deželi, jo konsolidirati in napraviti iz nje koristen člen v zvezi balkanskih neodvisnih narodov.

Politična novice.

+ Dva milijona kron za Sokole. Vlada nima kredita za bolnišnice, nima kredita za uradniške doklade, za nižje državne uslužbenke, nima kredita za stotine revnih cestarjev, ki jih hoče spoditi iz službe, da se »izenačijo ceste« mesto plač, nima kredita za ljubljansko univerzo, nima kredita za železnice in železničarje, nima kredita za invalide, nima kredita za penzije upokojenih častnikov, nima kredita za plače katoliških duhovnikov, kredit ima samo za sokolske in poročne slavnosti. Za vsesokolski zlet je dovolila dva milijona kron.

+ Državno posojilo. Zagrebški »Obzor« javlja, da je najugodnejša ponudba za posojilo doslej ponudba Morganove skupine. Ta skupina je ponudila posojilo v znesku od 200 milijonov dolarjev, in sicer polovico v gotovini in polovico v materialu.

+ Vojvodinski Nemci so sklenili, da se bodo pridružili oni stranki, ki bo imela v bodočem parlamentu večino. — Bravol Gott ist immer bei den starken Bataillon — je rekel že Napoleon.

+ Kaj se Francozom ne dopade? Poročila francoskih listov o genovski konferenci so jako strupena. Najbolj pa se je gotovo osmešil nek ugleden francoski list, ki očita genovskemu nadškofu msgr. Signoriju, da se je tako ljubeznivo razgovarjal s Čičerinom in da sta izpila na dinerju drug drugemu na zdravje kozarec »asti spumante«. Tega bi msgr. Signori ne smel storiti napram morilec ruskega carja. Te neslanosti prodaja francoski list v uvodniku, kjer zamerja tudi italijanskim damam, da so obsule Čičerina s cvetjem in seveda tudi kralju, da se je s carskimi morilci razgovarjal. Ampak najhujše je seveda to, da se cerkev v interesu katoliške vere razgovarja s predstavitelji moderne Rusije, ne da bi za to vprašala dovoljenja gospoda Poincaréja.

+ Italijani in Rusi. Posebni poročevalci »Epohe« javlja iz Genove: Italijani so ustanovili poseben izvrševalni odbor za učvrstitev in za razvijanje rusko-italijanskih odnošev. Odbor je imel že več sej.

+ Italija proti Franciji. Italijansko časopisje je začelo kljub veliki obzirnosti napram vsem tujim delegacijam ostro kritikovati držanje Francozov, katerim pripisuje sabotiranje konference vsled neprestanega rovarjenja proti rusko-nemški pogodbi. Napram Jugoslaviji je pa italijansko časopisje zelo koncilijantno.

+ Rumuni in Čehoslovaki iščejo zveze z Rusijo? Berlinski »Lokalanzeiger« javlja, da se govori v diplomatskih krogih, da so tudi Rumuni in Čehoslovaki zaprosili rusko vlado, da sklene z njimi sličen dogovor, kakor so ga Rusi sklenili z Nemčijo. Tudi razne nevtralne države so baie Rusiji predložile slične ponudbe. Jugoslavija pa bo ostala osamljena in na cedilu.

+ Bog daj norcem pamet. Švicarski listi poročajo, da so ruski monarhisti na tajnem sestanku v Berlinu izvolili z večino glasov za naslednika pokojnega carja Nikolaja II. velikega kneza Cirila Vladimiroviča Romanova.

Jugosl. novinsko dioničarsko društvo.

Poziv »Slobodne Tribune«, izhajajoče v Zagrebu, na vpisovanje delnic »Jugoslovenskog novinskog dioničarskog društva«. daje povoda večini slovenskih listov, da so smatrali osnovanje tega društva kakor osnovanje nove politične stranke, ter da so si vsak po svoje vsvarjali iz te predpostavke razne zaključke. Ker sem omenjeni poziv sopodpisal, kar ti slovenski listi povdarjajo in ker ni res, da osnovanje omenjenega delniškega društva znači tudi osnovanje nove politične stranke, marveč ima to društvo v prvi vrsti služiti izhajanju »Slobodne Tribune«, prosim slavno uredništvo, da blagovoli vzeti na znanje ter objaviti načrt političnega programa »Slobodne Tribune«, ki se glasi:

V ogorčeni politični borbi med hrvatskim in srbskim ekskluzivizmom, v težki politični atmosferi, polni šovinistično-plemenskih navskrižij in sporov, nastopa »Slobodna Tribuna« očitno, jasno in smelo po srednji poti — edini poti iskrenega sporazuma med bratskimi plemeni našega jugoslovanskega naroda.

Od svojega začetka je vstopila »Slobodna Tribuna« v borbo med dvema političnima ekstremoma, v kateri borbi se nahaja tudi danes. Plemenske ekskluzivizme, proti katerim se ona upira, skuša »Slobodna Tribuna« pobijati v njihovi geneti s tem, da verno alika pravo ozadje in ne posredne vzroke, ki so dovedli do današnje narodne, moralne, socialne in gospodarske krize v življenju našega naroda in države, ter da išče in izdeluje podlago za izhod iz te krize.

»Slobodna Tribuna« ni bila, ni in ne bo v službi nobene stranke, podpira pa vse akcije in vse skupine, ki so v stanu, da uredijo naše državno, družabno in gospodarsko življenje na teh temeljih:

Edinstvo naroda, potom razvijanja jugoslovanske narodne zavesti in sprejetja jugoslovanskega imena za narod in državo.

Nadučitelj Lavrič kot šaljivec.

(Konec.)

Ko je bila l. 1903. v Škocijanu nova maša, je bil Lavrič že upokojen in je stanoval v Dobruški vasi. Svatje z novomašnikom so se vozili k župni cerkvi in nazaj skozi Dobruško vas. Novomašnik je bil sin kmetskih staršev. Zato mu je postavil Lavrič v Dobruški vasi poseben slavolok, sestavljen iz samega kmetskega orodja. Na sredo je pritril velikansko reto, okrog nje pa v lepem soglasju koso, grablje, vile, motiko itd. Sploh je ob slavnostnih prilikah vse take priprave sam vodil z velikim veseljem in razumevanjem.

V Škocijanu je imela biti birma. Bila je silna vročina. Lavrič se muči v šoli, otroci zdehajo, nobenemu se ne ljubi nič. Kar potrka nekdo na šolska vrata. Lavrič odpre in zagleda svojega sorodnika-bogoslavca, ki je prišel na obisk. Ves vesel ga potegne v šolsko sobo in pravi: »Otroci, sam škofov namestnik je prišel iz Ljubljane, da vse pripravi za birmo. Zdaj pa le hitro domov in pridni bodite!« Veseli so bili otroci prostosti, še bolj pa Lavrič.

Ko se je Lavrič preselil v Mokronog, je ostal še vedno stari šaljivec.

Ker je imel majhno pokojnino, je prevzel pri sodišču službo dostavljavca za Mokronog. Pa te službe se je kmalu naveličal in sklenil je na lep način se je iznebiti. Nekega dne mu da sodnik bankovec za 100 K, češ, naj hitro prinese zanj drobiža. Sodniku se je mudilo, Lavriču pa nič. Razumel je dobesedno sodnikovo naročilo in nabiral po vsem Mokronogu vinarje in kramarje. Po dveh dolgih urah jih prinese v sodišče velik škarnicel in jih strese na mizo pred sodnika. Sodnik ves nejevoljen zareži: »I kod ste pa hodili, kaj pa to?« Lavrič se izgovarja: »Saj ste rekli, naj drobiža prinesem.« Te službe je bil torej prost.

Naprtili so mu drugo. Na šoli v Mokronogu je manjkalo ene učne moči. Naprosili so Lavriča, naj bi jo nadomestoval. Dolgo se je branil, nazadnje je pa le prevzel. Pa ni dolgo zdržal, kmalu se je opotil te odgovornosti. Pride prvič v šolo. Otroci občudujejo njegov precejšen nos, ki je bil nekoliko rdeč. Kar se dva dečka tam zajezi nekaj dreznata in med seboj prerekta. »Kaj imata?« vpraša Lavrič, »no po-

vejšta!« Takoj eden vstane in pove: »Ta je pa rekel, da imate nos kakor en pipec.« Šola v smeh, dobrodušni Lavrič pa tudi. Pride drugič v šolo. Pogleda na urnik in vpraša: »Kaj se bomo pa danes učili?« Aha, tukaj stoji, da nemško petje.« Vzel je nalašč na urniku dva predmeta skupaj: nemško in petje. »Katero pa čemo zapeti?« Že vem: O mein lieber Augustin... ta bo prava.« Nato nauči dobro otroke to pesem, odpre okna na stečaj in daleč po Mokronogu se razlega vesela nemška popevka. Ljudje pa postajajo in pravijo: »Poslušajte, kako Lavrič učí.« Tako se je tudi na ta način šole oprostil.

Zapisal sem te priče šaljivosti pokojnega g. nadučitelja Lavriča, ker so končno verno ogledalo njegove blage duše. Bil je dobrodušen šaljivec, katerega šale so vedno razvedrovale, pa nikdar žalile. Zato je bil tako priljubljen. Živel je lepo meščansko. Njegovo družinsko življenje je bilo vzorno. Vse sinove in hčere je v pravem duhu vzgojil. Tudi njegovo delovanje v šoli je bilo vzgledno. Blag mu boji spomin!

K. Č.

Edinstvo in nerazdeljivost jugoslovanske države, brez hegemonij in brez separatizma, centralno vodstvo in reprezentiranje, a decentralistično organiziranje v malem številu večjih avtonomnih pokrajinah, a posebnimi krajevnimi narodnimi predstavništvi.

Reševanje odnosov in sporov med plemeni (posebno hrvaško-srbskega odnosa) in raznimi kraji potom sporazuma in narodne samoodločbe v okviru edinstva in države. Duhovno ujedinjenje naših plemen kakor predpogoj ureditve današnje krize v narodnem in socialnem življenju našega naroda. Socialna predprava naj zamenja socialna pravičnost, razredno nepopustljivost socialno sodelovanje; reforme v pravcu socializacije naj preprečijo revolucijo, delo in red anarhijo; vzgoja in prosveta naj vsposobi široke narodne sloje za prevzete vladanje in ustvarjanja novega društva in reda v društvu.

Sodelovanje in solidarnost zavednih in organiziranih kmetovalcev, mehaničnih delavcev in duševnih produktivnih delavcev naj zbliža mesta in vasi, delo in duh; odpravijo naj se stari in uvedejo novi elementi, mentalitete in metode v našo politično, socialno in gospodarsko življenje.

Onemogočevanje protekcionizma, korupcije in policijskega nasilja v notranji politiki, a imperializma, militarizma in napadnosti v zunanji politiki; depolitizacija upravne in gospodarske politike in uveljavljanje sposobnosti kakor edinega kriterija v upravi, a princip javnosti in diplomacije.

V zunanji politiki stalno aktivno uveljavljanje, a resnično miroljubje; grajenje bloka in zveze malih demokratiških podonavsko-balkanskih narodov s prislonom na severno Slovanstvo.

Na temelju je mogoča konsolidacija našega narodnega in državnega življenja, a »Slobodna Tribuna« kakor govorna svobodnih duhov bo sodila brez predzgodov, pisala brez žolča, izogibala se osebnemu, a držala stvaren govor. — Nadejajo se, da slavno uredništvo ugodni gornji prošnji, zahvaljujem se v naprej na uslužnosti ter beležim z odličnim spoštovanjem

Dr. GUSTAV GREGORIN.

Ob volitvi župana v Kastvu.

Kastav, 22. aprila 1922.

Dne 20. aprila t. l. se je prvič sestal novoizvoljeni kastavski občinski odbor, da izvoli župana. V popolni slogi in enoglasnosti je bil izvoljen g. Matija Cucančič. Ze preje pri občinskih volitvah je kastavsko ljudstvo pokazalo, da ni šlo zaman skozi šolo tuje, italijanske okupacije ter je istotako soglasno izvolilo svoj prvi redni občinski odbor po letu 1914. Kastavska občina je edina istrska občina, ki je po rapalski pogodbi še ostala Jugoslaviji, vsekakor tudi ona znatno okrnjena — šteje samo 16 davčnih občin z 8000 prebivalci.

Po izvolitvi župana je občinski odbor soglasno sprejel naslednje sklepe in jih brzojavno potem odposlal naslovom:

Ministrskemu predsedniku v Beograd: »Dasi smo z rapalsko pogodbo raztrgani na trije, vendar želimo, da se rapalska pogodba izvrši in vse naše ozemlje, okupirano po Italijanih, kakor tudi Reka izprazni. Prosim, da se da rapalska pogodba temeljem člena 16. pravilnika zveze narodov registrirati.«

Ministru Ninčiču v Genovi: »Zastopniki občine Kastav, zbrani na svoji prvi seji, prosijo, da se rapalska pogodba registrira in izvrši iz izpraznitvijo Reke in zasedenega jugoslov. ozemlja.«

Kralju Aleksandru se je poslal udanostni pozdrav z obžalovanjem, da tudi ostali deli Kastavščine in vsa druga jugoslovanska Istra ni pripadla Jugoslaviji, kamor po naravi in narodnosti spada.

Dnevne novice.

— † Alojzij Kummer. Dne 26. aprila ob 2. uri jutraj je umrl v Kranju v Sirotišnici upokojeni župnik in zlatomašnik g. Alojzij Kummer. Rojen je bil v Kranju 8. maja leta 1843. Pogreb bo dne 27. aprila ob 5. uri popoldne v Kranju. Pokojnik je bil pobožen in bistroumen mož ter radodarnega srca. Naj mu sveti večna luč!

— Velik papežev dar. Papež je daroval za katoliški filozofski institut v Kölnu 3 milijone mark.

— Odgovor »Slovenskemu Narodu«, ne dr. Šusteršiču. Pod našo častjo je, polemizirati z zavijanjimi in lažmi v dr. Šusteršičevi brošuri in zato nanje nismo reagirali. »Slov. Narod« pa ponatiskuje odstavke iz dr. Š. pamfleta z iluzornim namenom, da bi nas prisilil v ta poniževalni posel. V današnji številki ponovno pograva dr. Š. izmišljotino, da je SLS pred prevratom, ko je šlo za to, da se uveljavi v Avstriji takozvani trializem, dovolila v to, da se od ostalih jugoslovanskih dežela odcepi slovenski del Koroške in »da so klerikalci (recte SLS) med svetovno vojno hoteli napraviti konec avtonomiji kranjske dežele ter so se v zvezi z nemškimi nacionalci vzemali za to, da bi bil takratni deželni odbor razpuščen in da bi vse posle takratne avtonomne deželne uprave prevzel nemški vladni komisar«. »Slov. Narod« dobro ve, da je eno kakor drugo golo natolcevanje pa kljub temu skuša temu natolcevanju dati resno plat, češ, »na ta poziv so klerikalni listi še danes dolžni odgovoriti« in da je ta molk sumljiv. Enkrat za vselej pribijemo, da SLS ali njen izvrševalni odbor in tudi ne kaka druga skupina v stranki ne o enem ne o drugem nikdar nič ni sklepala, in če bi bila, bi se bil od slovenskih Korošcev, oziroma njenega vodstva dvignil vihar ogorčenja. Kar se pa osebne dr. Š. zakulisne politike tiče, pa je znano povečini samo njemu. Vemo pač to, da dr. Š. nikdar ni napravil za Koroško nobene resne akcije, vsled česar je bil odpor Korošcev proti njemu (ne proti stranki) že dalje časa pred vojno oster in so zato prvi strelji zoper dr. Šusteršiča (ne zoper strankino politiko) pradi vojno in med vojno po-

čili tudi iz Koroškega. Vsa javnost ve ravnotako, da se SLS nikdar ni vezala z nemškimi nacionalci in je bila z njimi vedno, zlasti med vojno v najostrejšem nasprotju. »Slov. Narod« je tudi to znano, zato ni preplankal naslednjega stavka iz brošure, ki se glasi: »Obrnili so se tudi do narodno-napredne stranke za kooperacijo, ki pa jih je odbila iz narodnih vzrokov.« Pač ve, da se je ravno dr. Š. (ne stranka) obrnil tedaj do narodno-napredne stranke za kooperacijo, pa je bil iz nacionalnih vzrokov odbit. To je dr. Š. prikrival tedaj celo svojim tedanjim ožjim somišljenikom, ni pa ostalo to prikrito nam.

— Demokrati in dr. Šusteršič. Radikalna »Straža« v Osijeku št. 86 piše: »Zdi se, da demokrati s Šusteršičem zasledujejo svoje cilje. V pisanju njihovih listov se očitno vidi izvestno angažiranje zanj. To v nobenem slučaju ni zastoj. Preveč je jasno, da demokrati hočejo Šusteršiča politično reaktivirati in mu poveriti neko misijo v Sloveniji. Te metode pri demokratih niso redke; one se periodično ponavljajo z ozirom na težke situacije, v katere prihaja ta stranka. Samo da je to to zelo nemoralno in da vsi oni, ki se takih sredstev poslužujejo, nujno prej ali slej morajo izgubiti ves kredit v narodu.« — K temu je pristaviti samo, da niti demokrati niti dr. Šusteršič nimajo več med slovenskim ljudstvom nobenega kredita izgubiti.

— Pogreba f. Milice Savinšek, predsednice Orlic na Jesenicah, ki je umrla v deželni bolnici vsled vnetja slepiča, se je včeraj 26. aprila udeležilo večje število zastopnikov vseh odsekov katoliškega delavskega društva na Jesenicah, zlasti Orlice in Orli z zastavo. Pevci so zapeli ob mrtvašnici in na grobu, Orli v kroju so spremljali krsto ob vozu k sv. Križu. Tudi Orlovska in Orliška Zveza sta bili zastopani. Obilna udeležba z Jesenic je zelo častno spričevalo za člane, ki so doprinesli veliko žrtev v počenščene blage pokojnice. Naj v miru počiva!

— Povrnitev naših ujetnikov iz Rusije. Dne 25. t. m. je dospel v Zagreb iz Rusije preko Nemčije in Avstrije transport 20 naših državljanov, ki so bili doslej ujeti v Rusiji. S transportom je prišlo tudi sedem žen, ki so jih naši ujetniki pripeljali seboj iz Rusije.

— Ponesrečeni deček. 9 letni Lojze Verhovnik z Bakovnika pri Kamniku je odšel dne 20. aprila ob 10. uri popoldne z doma proti reki Bistrici. Ker se ni vrnil domov, so ga starši z otroci iskali in oče ga je našel drugi dan ob 8. uri jutraj v strugi Bistrice mrtvega. Mladega utopljenčka so prenesli domov in ga pokopali na pokopališču v Podgorjah.

— Smrtno ponesrečel se je 13 letni Vlado Semen dne 24. t. m. v Kranju. Vlado in njegova 11 letna sestra Jospina sta bila sama doma. Na mizo je postavila Jospina pol litera lonček kropa, sama pa je bila zaposlena pri štedilniku in ni zapazila, da je prišel Vlado k mizi in prišel piti krop, misleč, da je mleko v lončku. Fantek se je polil s kropom in hude opekline so povzročile, da je ob 11. uri zvečer umrl.

— Protestni šah zagrebških državnih uradnikov. V Zagrebu se je vršil protestni šah državnih uradnikov, ki je bil zelo dobro obiskan. Govorniki so zelo ostro nastopili proti vladi radi njenega postopanja v zadevi zvišanja doklad in izplačila istih. Svoemu nezadovoljstvu so dali navzoči ponovno duška in končno sprejeli precej ostro resolucijo.

— Prevoz potnikov s poštnimi vožnjami. Ponovno prinašajo časopisi napade na poštno upravo, ker ne vzdržuje poštinih voženj med posameznimi kraji oziroma poštinih uradi. Ker temeljijo vsi taki napadi na napačnem pojmovanju dolžnosti poštne uprave, naj služi sledeče pojasnilo: Dolžnost poštne uprave je, skrbeti za redno vzdrževanje poštinih zvez med posameznimi uradi in vzdrževanje ista vožnje le tam, kjer je to vsled obilice in teže stvarne potrebe. Drugače pa se pošta prenaša po poštinih silih. Napačno je torej naziranje, da mora vzdrževati poštna uprava poštne vožnje v svrhu prevoza potnikov. Dokaz, da temu ni tako, je že okolnost, da poštna uprava nima nikakih dohodkov od potniških pristojbin, ampak podjetniki sami. Kjer pa vzdržujejo avtomobilne družbe redni potniški promet med posameznimi kraji, jim poveri poštna uprava tudi prevoz pošte proti primerni odškodnini, če temu ne nasprotujejo prometni časi avtomobilskih voženj. Nikakor pa se ne more od poštne uprave zahtevati, da bi plačevala podjetnike edino radi poštnega prometa. — Oblastni direktor I. razreda: Dr. Debelak.

— Roparski napad na ilirski cesti. Ko je šla popoldne ob 3. uri dne 17. aprila kuharica Terezija Kunstek iz Ljubljane proti Igu domov, so se približno 3 km od šole v Crni vasi proti Igu med Koslerjem in razpotjem školaške ceste pripeljali trije kolesarji. Zadnji kolesar je obstal in zaklical Kunstekovi trikrat: »Denar ali smrt!«, jo prijel za ramo in ji nastavljal odprti žepni nož. Vsa prestrašena Kunstekova je ponujala roparju denarnico, v kateri je bilo 48 K. Ropar pa ni vzel denarnice, marveč zaklical: »Izgubi se!« in se odpeljal proti Ljubljani. Denarnice zato ni vzel Kunstekovi, ker je videl, da more biti le malo denarja v njej.

— Zasačeni tatovi. Posestniku Petru Vrhovniku iz Ježe pri Crnučah sta bila ukradena dva zlata prstana, srebrna verižica in 20 mernikov pšenice. Vrhovnik je bil oškodovan za 11.400 K. Orožniki v Mengšu so ugotovili, da sta okradla Vrhovnika Josip Skok in Andrej Vrhovnik iz Malega Mengša. — Kamniški orožniki so aretirali leta 1905. v Lohi-Tuhinju rojeno Ivano Interšek, ker je kot dekla s tatvinami oškodovala Franceta Rodeta v Kamniku za 4700 j. K in za 2000 a. K. — Kamniški orožniki so zaprli mnogokrat predkaznovanega Franca Pirša z Vira, ker je vlomil v noči na 8. aprila v delavnico Karla Albrehta v Kamniku in ukradel 33 vitrihiv; dne 10. aprila pa je vlomil v tovarno v Dupljo, kjer se ga oco-

nikli prijeli, ker je vlomilca pravočasno opazila Cilka Krekova in obvestila orožnike o vladu, ko se je priš skrivati v tvornici.

— Tatvina. Francu Marinu v Gostineah pri Trebeljevem je bila ukradena 3000 kron vredna suknja.

— Samoumor kapetana. V Brodu je te dni skočil v Savo bliski kapetan Gruič in utonil.

— Trije samoumori na en dan. V nedeljo so v Beogradu skočili tri osebe v Donavo s samomorilnimi nameni: 25letni ruski begunec, 22letna deklica Miladinović iz Sarajeva in godbenik Zivonovič. Poslednjega so rešili, dočim sta prva dva izginila v valovih deroče reke.

— Justifikacija zločinca. 22. t. m. je bil v Cupriji v Crni gori ustreljen ropar Ljubomir Jerdič, ki je bil obsojen radi večkratnih umorov in ropov na smrt.

— Oproščen komunistični poslanec. Ko se je komunistični poslanec Grulović vrnil iz Rusije, ga je policija v Srem. Mitrovići aretirala in držala več mesecev zaprtega. Sedaj ga je sodišče izpustilo, češ, da ni zakrivil ničesar tožljivega.

— Podiranje trdnjav. V okolici Novega Sada in Petrovaradina se nahaja več dobro ohranjenih bivših avstrijskih utrd. Občinski svet v Novem Sadu je sklenil, da se te utrdbe takoj podro, opeka in drug material pa proda na javni dražbi.

Gospodarstvo.

g Prodaja lesa in drv. V verskozakladnih gozdih Pokluka-Mezakia na Gorenjskem se proda v eksploatacijo v l. 1922 do 1928 vsakoletna množina približno 17 tisoč plm smrekovega in bukovega lesa za tehnično porabo, 3500 plm trdih in mehkih drvi in 4000 prm smrekovega lubja. S kolekom 2 Din, takso 20 Din in vadijem 250 tisoč Din opremljene ponudbe je vložiti do 8. maja 1922, 11. ure pri direkciji šum v Ljubljani, katera (kakor tudi šumska uprava na Bledu) daje vsa potrebna pojasnila.

g III. vseslovenski trgovski shod v Celju. V soboto, dne 29. aprila ob pol štirih popoldne se vrši v sejni dvorani posojilnice v Celju tretji redni občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo. Po obnem zboru je zvečer prijateljski sestanek udeležencev in gostov z vojaškim koncertom v Narodnem domu. V nedeljo se vrši nato vseslovenski trgovski shod ob pol devetih jutraj v veliki dvorani Narodnega doma, na katerem poroča o valutnem vprašanju g. ravnatelj L. Lesničar, o aktualnih prometnih vprašanjih tajnik I. Mohorič in o organizaciji trgovskih zvez ravnatelj Fran Marinišek. — Čas zborovanja je določen tako, da je vsem udeležencem mogoč prihod s sobotnimi opoldanskimi vlaki iz Ljubljane, Zagreba, Maribora in Dravograda, odnosno za shod z nedeljskimi jutranjimi vlaki in je povratek še isti dan mogoč. Za prenočišča udeležencev skrbijo pripravljalni odbor trgovskega gremija v Celju.

g Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja interesne, da je generalno zdravstveno ravnanje kraljevine Italije odredilo v sporazumu s finančnim ministrstvom, da se v svrhu olajšanja hitre opreme zaklane živine in mesa iz naše države in iz Mažarske v Italijo carinjenje in zdravstveni pregled pošiljatev, ki so namenjeni za mesta, kjer se nahajajo carinarnice v zaledju, izvrši v dotičnih namembnih postajah, namesto na meji. To postopanje pride v poštev za enkrat za Turin, Trento, Novaro, Como, Milano, Genova, Benetke, Udine, Verona, Florenca, Rim in Trst.

g Kolekovanje vlog za železniške reklamacije. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja vse interese, da veljajo pri reklamacijem postopanju glede pristojbin po naredbi železniškega ministrstva št. 87.286 z dne 16. novembra 1921 sledeči predpisi: Reklamacijske vloge, v katerih se prosi za povračilo voznine, toda ne za refakcije, kakor tudi reklamacije za povračilo škoda, so proste kolekovine po točki 1. iz zakona o takсах z dne 27. junija 1921, izjemni one slučaje, v katerih je prošnja neumestna. Pri neumestnih prošnjah je treba doplačati za kolekovino prošnje 2 dinara, za kolekovino za rešitev 5 dinarjev. Kolekovine proste so reklamacijske vloge samo v kolikor se nanašajo na prvo reklamacijo. Vse nadalje vloge v isti reklamacijski zadevi so podvržene predpisani kolekovini 7 dinarjev. Enako so reklacijske prošnje podvržene kolekovini. Razen tega se ima v zmislu zakona o takсах z dne 17. junija 1921, tarifna postavka 33 odbiti od izplačane vsote polovica odstotka za pobornice. Za cesije se plača pol odstotka dobljene odškodnine. Polnomoči morajo biti kolekovane s koleki Din 2 (šl. 15 imenovanega zakona). Trgovska obvestila in nakazila se kolekujejo kakor menice po lestvici I. Glasom obvestilne ministrstva za promet se smatra vsaka urgencia kot nadaljna vloga, katera je podvržena predpisani kolekovini.

g Dinarska valuta tudi na novešadski produktivni borzi. S 25. aprilom se je uvedlo tudi na novosadski produktivni borzi dinarsko kotiranje.

g Žitni trg. V Vojvodini so cene žitu sledeče: pšenica 1700 K, oves 1200 K, koruza 1180 K. Tendence še vedno nejasne.

g Tovarna zrakoplovov v Slavonskem Brodu. Neka hamburška tovarna aeroplanov namerava v Slavonskem Brodu zgraditi s pomočjo jugoslovanskega kapitala tovarno aeroplanov, ki naj bi služila zračni črti Pariz—Carigrad kot glavna postaja za Jugoslavijo.

g Tretji obrok nemške vojne odškodnine Jugoslaviji. Koncem tekočega meseca dobi naša država iz naslova vojne odškodnine blaga v vrednosti treh milijonov zlatih mark.

g Svetovna produkcija premoga. Svetovna produkcija premoga je znašala leta 1921. 994 milijonov ton premoga. Leta 1913. pa 1224 milijonov ton.

g Znižanje izvozne carine za porcelan na Češkoslovaškem. Češkoslovaška je znižala izvozno carino na porcelan za 1 odstotek.

g Stanje papirnatega denarja na Češkoslovaškem. V drugem tednu meseca aprila je bilo na Češkoslovaškem za 9797.2 milijonov čsl. kron papirnatega denarja v prometu. Stanje se je zmanjšalo za 327.4 milijone čsl. kron.

g Mažarsko-avstrijska trgovska zbornica. Dne 20. aprila se je osnovala na Dunaju mažarsko-avstrijska trgovska zbornica.

g Zvišanje brzojavnih in telefonskih pristojbin na Mažarskem. Na Mažarskem so zvišali brzojavne in telefonske pristojbine.

g Podraženje sladkorja v Nemčiji. V Nemčiji se je podražil sladkor za 250 mark pri meterskem stufu, in sicer se je dvignil od 750 mark na 1000 mark.

g Goveja kuga v Romuniji. V Romuniji se je pojavila goveja kuga, vsled česar je prepovedan uvoz živine v našo državo.

g Poljaki na zagrebškem volsejmu. Kakor poroča »Kurjer Lwowakie« se udeležijo poljska industrija s sodelovanjem poljskega sunajega ministrstva zagrebške volsejme.

BORZA.

Zagreb, 26. aprila. (Izv.) Devize: Dunaj 0.84 do 0.87, Berlin 23.50—25, Budimpešta 8.50—9, Bukarešta 48—50, Italija 320—330, London 260—265, Pariz 550—610, Praga 121—125, Švica 1150—1250, Varšava 1.80—2.25. Valute: ameriški dolarji 54 do 56, češkoslovaške krome 0—120, napoleonidori 200—0, romunski lei 0—50, ital. lire 800—810.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) Devize: Pariz (zahteva) 565, Zeneva (ponudba) 1220, Praga (zahteva) 114, Berlin (ponudba) 24.75, (zahteva) 24.25, Bukarešta (zaključek) 49, Budimpešta (zaključek) 8.70, Dunaj se je v manjših množinah zaključil po 0.85. Valute: avstrijske krome 0.86.

Curih, 26. aprila. (Izv.) Berlin 1.86, New York 514, London 22.74, Pariz 47.65, Milan 27.65, Praga 10, Budimpešta 0.66, Zagreb 1.95, Varšava 0.13, Dunaj 0.0675, avstrijske krome 0.06875.

Berlin, 26. aprila. (Izv.) Dunaj 3.55, Budimpešta 36.20, Milan 1525.05, Praga 548.30, Pariz 2636.70, London 1140.90, New York 279.40, Curih 5578.

Praga, 26. aprila. (Izv.) Dunaj 0.56, Berlin 18.30, Rim 276, avstrijske krome 0.61, italijanske lire 273, Budimpešta 0, Pariz 477, London 226.25, New York 30.90, Curih 993.

Štalarske novice.

Š »Pisatelj« Mirko Čepe — čepi. V vojaških zaporih v Mariboru čepi že dalj časa znamenit gost, gospod Mirko Čepe, tudi Friderik Tšhepe, po poklicu — pisatelj, česar mu naše civilne in vojaške oblasti nečije priznati in ga v rubriki: poklic nazivajo brezobzirno — brez poklica. Do časti pisatelja se je dvignil sam po pogebu od vojaške obveznosti iz Maribora v Nemško Avstrijo, kjer se je s svojo ženo in otrokom nastanil v Nemški Bistrici. Tu je postal pisatelj. Njegov gospodar Tiverto se je sicer čutil pisateljevanju svojega najemnika, ampak ker je redno plačeval najemnino, se ni dalje brigal zanj. Zanimati se je začel šele, ko je Čepova žena z otrokom odšla po hudem sporu s soprogom pisateljem. Kmalu za njo je odšel tudi g. »pisatelj« Čepe. Svojemu gospodarju je rekel, da gre samo v Gradec na obisk k doželnemu glavarju Rintelenu, s katerim se hoče razgovoriti o manifestacijskem govoru, katerega bo imel on, g. »pisatelj« Čepe, ob priliki razkritja »Heldendekmal« v Pegau-u. Minil je dan in še drugi in tretji dan, a gospoda »pisatelja« ni bilo nazaj. Ker je v njegovem stanovanju vos ta črna gorela električna luč, so siloma odprli vrata, slučaj kakšno nesrečo. Druge nesreče ni bilo, razen da je g. »pisatelj« vzel s seboj več gospodarjevih stvari, posteljnega perila itd. ter ključke. Po tem šele so spoznali, da so imeli pravega pisatelja pod streho. Med tem ko so ga v Nem. Avstriji iskali, se je g. Čepe nastanil v Mariboru v Cvetlični ulici št. 8, slučajno v tisti hiši, kjer je neki Wolfan svojo veliko sobo spremenil v zagonetno skladišče, za katero se šele zdaj zanima stanovanjski urad v Mariboru. Ker slavni možje, kot so pisatelji, ne ostanejo prikriti tudi vojaški oblasti, so kmalu našli tudi g. Čepeja, za katerega so se že od leta 1920. zanimali ne le radi begunstva, nego, kakor on sam trdi, tudi radi drugih »delikatnih stvari (protidržavne agitacije). In tako g. Čepe čepi že dalje časa v vojaškem zaporu, od koder ga spremlja v častnem spremstvu tudi na civilno sodišče, kjer se že dalje časa zagovarja radi njegovega odhoda iz Nemške Bistrice. Trdovratno vztraja, da je pisatelj in da svojega gospodarja v Avstriji ni okradel. Če to je navedel nove priče. In tako g. »pisatelj« Čepe še dalje čepi med dvema stoloma, v vojaški in civilni ječi.

Ljublianske novice.

lj Rakovnik. Prišel je iz Aleksandrije g. Josip Šiška, salezijanski novomašnik, ki bo v nedeljo 30. t. m. ob pol 10. uri dopoldne na Rakovniku slovesno obhajal svoj prvo sv. mašo. Govornik mu bo kanonik g. J. Šiška.

lj »Ljudski oder«. V nedeljo, dne 30. aprila priredi Ljudski oder burki: »Kdor drugim jamo koplje« in »Umor v Florijanski ulici«. Vstopnice se dobe v predprodaji v soboto, dne 29. t. m. od 3.—6. ure popoldne in na dan predstave, v nedeljo, od 9.—12. ure dopoldne in od 3. ure dalje do zaključka predstave v »Ljudskem domu«, I. nadstropje.

lj »Ljubljana«. Danes zvečer vaja mešanega zbora. — Pevovodja.

lj Družba sv. Elizabete. V zadnjem poročilu družbe sv. Elizabete se je vrinila neljuba tiskovna pomota. Konferenca v Ljubljani je imela v l. 1921. 75 in ne 15 podpirancev, kakor je bilo tiskano.

lj Krekova prosveta. Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk priredi v nedeljo, dne 30. aprila svoj prvi letošnji izlet k Sv. Joštu nad Kranjem. Za sv. mašo je preskrbljeno. Odhod ob pol sedmih jutraj z južnega kolodvora. Vse članice in prijatelji društva iskreno povabljeni.

lj Društvo »Sečac« naznanja vsem članom in prijateljem društva, da predava v soboto, 29. aprila točno ob osmih zvečer v salonu hotela Lloyd g. dr. Ernest Dereani o higijeni očesa. Vstop prost.

lj Povišanje cen v kavarnah. Od gostilničarske zadruge smo prejeli: Kavarnarji v Ljubljani tožijo, da vsled podraženja vsega, kar se v obrti potrebuje, ne pridejo več na svoj račun, ter bodo s 1. majem dvignili cene: črni kavi na 1 in pol Din, beli kavi na 2 Din in nekoliko tudi vsem drugim pijačam. (K)

lj Zdravstveni izkaz. V Ljubljani je od 16. do 22. t. m. umrlo 13 moških in 10 ženskih, skupaj 23 oseb; med temi je bilo 9 tujecev. Umrli so: 1 vsled življenjske slabosti, 4 vsled jetike, 1 vsled davice, 1 vsled škrlatice, 1 vsled zastrupljene rane, 3 vsled možganske kapi, 2 vsled srčne hibe, 2 vsled raka, 7 vsled raznih drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 pa vsled smrtne poškodbe. Od nalezljivih bolezni je bil prijavljen po 1 slučaj davice, škrlatice, trebušnega legarja in griže. — Rodilo se je 9 moških in 9 ženskih, skupaj 18 otrok; od teh je bil 1 mrtvorodenček.

lj Neznani mrtvec. Dne 21. aprila je prišel v Račico 82 let stari neznani berač, kateri je tam onemogel in ležal v neki šupi. Za njega je izvedel raškiški župan Andrej Aleš, ki je dne 25. aprila peljal neznanega mu starca z vozom v ljubljansko hiralnico. Med vožnjo je pa neznani starac umrl. Mrtveca so prepeljali v mrtvašnico k sv. Kristofu. V mali mrtvečevi vrečki so našli 85 dinarjev in 5 par in neko nemško knjižico. Sodi se, da je neznani starac bil pristojen v Presej pri Borovnici.

Iz Policijske kronike. Na Rešljevci cesti je bil postrešček Juntezu ukraden vozček, vreden 3000 kron. — V nekem ljubljanskem hotelu je bil aretiran neki Gartner, kateri je ukradel večjo množico denarja. — Policijska je aretirala 2 Hrvata, namenjena v Ameriko, katera sta imela veliko srebrnih, zlatih in dolarjev v bankovcih. Ameriško valuto sta imela vsi v obleki. Eden je imel tudi ponarejen potni list.

Iz Neprimeren pouk policiji. Višji policijski stražnik Andrej Pirih je dne 15. februarja letos dostavil gostilničarju Jakobu Jesihu na Rudniku plačilni nalog. Ob tej priliki je g. Jesih nadstražniku govoril sledeči govor: »Policijski ne delajo drugega, kot da lovijo siromake po cesti; tatov in falotov pa ne primejo. Ali res drugega ne delate, kakor da gledate tistega konja! Pred nekaj dnevi so mi udri v mojo mesnico; tistih tatov pa ne primete! — Njegov govor so Jesihu pri deželnem sodišču nagradili s 300 Din globe.

Iz Partum v vrednosti 3750 kron je ukradel Josip Svetlin Josipu Denglerju. Obsojen je bil na dva meseca težke ječe.

Iz Damski dežnik se je našel v nedeljo na Fužinah. Dobi se pri H. Solar, Sv. Petra cesta 74.

Narodno gledališče.

Slavnostna predstava. Sinoči se je vršila v proslavo 70 letnice dr. Tavčarja v ljubljanski drami slavnostna predstava. Igrali so njegovo po Borštniku dramatisirano novelo »Otok in Struga«, katere zanimiva dejanja se odigravajo v romantični okolici Novega mesta. Gradova Otočce (Otok) in Struga stojita še sedaj in sta popolnoma ohranjena. Dramatizacija novele je sicer malo nenavadna, vendar je prav prijetna. Igralo se je prav dobro in so posebno ga. Juvanova, gđ. Danilova in gg. Kralj, Plut, Peček in Strniša zelo ugajali. Gledališče je bilo nabito polno občinstva, ki je igro simpatično in skoraj navdušeno sprejelo. Med drugimi smo opazili g. deželnega predsednika Hribarja, župana g. dr. Periča, fin. delegata g. dr. Šavnika, dekana g. dr. Šerka, pisatelja g. Finžgarja in precejšnje število slovenskih umetnikov in drugih.

OPERA.

27. aprila, četrtek: Hoffmannove pripovedke. Gostovanje ge. Vesel-Pola iz Zagreba. B.

28. aprila, petek: Werther. A.

29. aprila, sobota: Bajaja. D.

30. aprila, nedelja: Faust. Izven.

1. maja, ponedeljek: Plesni večer gđ. Lidije Wisiakove. Izven.

2. maja, torek: Bajaja. C.

DRAMA.

27. aprila, četrtek: Hamlet. Izven.

28. aprila, petek: Revizor. Dijaška predstava. Znižane cene. Začetek ob 8. uri pop. Izven.

29. aprila, sobota: Otok in Struga. E.

30. aprila, nedelja: Pohujšanje v dolini Šentflorjanski. Delavska predstava. Polovične cene. Izven.

1. maja, ponedeljek: Otok in Struga. B.

2. maja, torek: Zaprt.

Prosveta.

pr »Socialna misel«, IV. zvezek. Vsebina: Ivan Bukovnik: Nasprotstvo med krščanstvom in marksizmom. — Franc Terseglav: Odgovor. — Dr. Anton Breclj: Socialno vprašanje z družinskega vidika. —

Hilarij Vodopivec, nač. fin. ministrstva: Socialna načela v moderni davčni zakonodaji. — Dr. Anton Korošec: Razred, stan, stroka. — Dr. Andrej Gosar: Kolektivizem — sindikalizem — cehovski socializem. — Pregled: Genovska konferenca — Konferenca treh socialističnih internacional. — Načela P. P. I. glede solstva. — Stavbne gilde v Nemčiji. — Nekaj prebivalstvene statistike Francije. — Revije: L' Europa orientale, Rivista internazionale di scienze sociali, Rivista romana, Revue de deux mondes, La Revue de France, etc. — Marksizem in vera. — Ženska v občinski upravi. — Problem socialnega skrbstva v Nemčiji.

pr Društvo »Narodna galerija« v Ljubljani. Klub »Mladice« s sklepom z dne 23. aprila 1922 objavlja sledeče: Narodna galerija je institucija celega naroda in vseh panog njegove umetnosti. Točka 2. društvenih pravil se glasi: »Namen društva je ustanovitev, izpopolnjevanje, vzdrževanje in varstvo slovenske umetnostne galerije, t. j. zbirke slikarskih, plastičnih, grafičnih in stavbarskih umetnikov slovenskega pokolenja, bodisi moderne, bodisi starejše dobe.« Naš pokret si je priporil tal šele po ustanovitvi galerije, vsled tega ni mogel biti soustanovnik tega kulturnega zavoda. Narodna galerija kot taka mora presojati vsak umetniški pokret popolnoma objektivno s stališča dolžne dobe. Druga točka pravil se nadalje glasi: »Istotako je društveni namen vzbujanje zanimanja za upodabljajočo umetnost (op. tudi najnovejšo!) med občinstvom, pospeševanje razvoja domače upodabljajoče umetnosti.« — Tega pa ni zmožna ona v sedanjem ustroju — zato je že pred letom dobila od gotovih sedanjih članov kluba nezaupnico. — Ker je v interesu splošnega umetniškega napredka, da dajo od slovenskega naroda v to postavljene osebe upravičenega umetniškega razuma vsakomur, zahteva klub sledeče: 1. da pridejo takoj v odbor »Narodne galerije« trije člani umetniki; 2. da prideta takoj v umetniški svet »Narodne galerije« dva člana (2:2) ali trije (3:3). — Klub »Mladice«.

Orlovski vestnik.

Orlovska akademija v Vel. Laščah. V nedeljo, dne 30. aprila ob treh popoldne bo v Vel. Laščah ponovitev orlovske telovadne akademije. Prvikrat je bila vpriporjena dne 26. marca in je izvrstno uspela. Ker je to zadnja prireditev tukajšnjega Orla v letošnji sezoni, vabimo vse domače, predvsem pa vse sosednje prijatelje orlovske misli, ki niste bili pri prvi prireditvi, da se je gotovo udeležite!

Ljutomer. Ljutomersko okrožje Orlov ponavlja v nedeljo, dne 30. aprila po večernicah v Slomškovi dvorani v Križevih telovadno akademijo. Na sporedu je proizvajanje telovadnih točk članov, članic ter naraščaja, skupine in alegorija. Med posebnimi točkami udarja tamburaški zbor in na stopajo domači pevci. Vstopnina: sedeži I. vrste 3 Din, II. vrste 2 Din; III. vrste 1 Din. Ker je čisti dobiček namenjen za vseeorlovski zlet v Brno, se prepričali hvalježno sprejemajo. Prijatelji naše mladinske orlovske organizacije iskreno vabljeni.

Dijaški vestnik.

d »Danica« bo imela jutri 28. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Akademskega doma diskusijski večer. Referira g. dr. Grivec: »Naše razmerje do pravoslavja«. Za člane je udeležba obvezna! Tovariši »Zarjani« in gg. starešine vljudno vabljeni.

Poslano.*

OTVORENO PISMO

gospodinu kraljevskom namestniku Ivanu Hribaru.

Nekako u isto vreme, kada ste Vi, gospodine namestniče, bili imenovani Kr. namestnikom za Sloveniju, bio sam i ja imenovan dekretom kr. Ministarstva za agrarnu reformu državnim upraviteljem na velikom posedu ostavštine Windischgrätz-a u Planini.

Sećam se Vaših reči prigodom dolaska na Ljubljanskoj stanici kao što i Vašeg proglašenja prigodom nastupa službe na javnost.

U oba naraza obećali ste, da ćete štiti zakon, čistoću uprave, korektnost i pravilno uređivanje činovništva te uopšte državno-nacionalne interese.

Doista je u početku tako izgledalo.

Poznalo mi je točno Vaše delovanje i nastojanje u svrhu zaštite državnih interesa u Planini obzirom na protidržavni rad Windischgrätz-ove porodice.

Poznati su mi Vaši ukazi političkim upravim vlastima kao i agrarno-reformnoj vlasti, u kojima ste kategorično zahtevali, da se u svrhu zaštite državnih interesa održi državna uprava na tom posedu.

Nastaje pitanje kako i zašto ste Vi preko noći promenili svoje osvedočenje i svoj postupak naprama mome radu i naprama porodici Windischgrätz?

Koliko je meni poznato, nije porodica Windischgrätz podnela nikada nikakve pritužbe protiv mojoj upravi kod jedino kompetentne agrarne oblasti, dapače se je sam dr. Windischgrätz pohvalno izjavio o mojem radu kao državnog upravitelja.

Vi ste, gospodine namestniče, na temelju osobnog pogovora sa Otonom Windischgrätzom smatrali dovoljno utemeljenim i potrebnim, da promenite potpuno svoje mnjenje o meni, mome radu i o radu i nastojanju porodice Windischgrätz, dok se niste obazirali na mnogobrojne izjave o radu i ponašanju te porodice, koje ste imali u rukama od jedino kompetentnih vlasti.

Mesto da ste ostali veran svome proglašenju prigodom nastupa službe i izručili pritužbu Windischgrätz-a jedino nadležnoj vlasti agrarne reforme, Vi ste izrabljajući svoj visok položaj, uzeli u zaštitu porodicu Windischgrätz i izigrali interese agrarne reforme i naše države.

Vi ste, da nadжете način, kako bi mogli postupiti protiv meni i udovoljiti zahtevima porodice Windischgrätz, poslali savetnika dr. Vodopivca sa nalogom, da vodi istragu i podnese izveštaj.

O tome izveštaju reću samo to, da je subjektivan, tendenciozan a mestimice direktno namereno lažan.

A i takav izveštaj nije mogao da dovoljno posluži Vašim namerama, jer uza svu subjektivnost priznaje u njemu dr. Vodopivec, da sam upravu vodio pošteno i korisno.

Zato ste Vi, gospodine namestniče, smatrali za potrebno, da u svojem izveštaju i predlogu na kr. Ministarstvo Unutrašnjih Dela što jače poduprete izveštaj dr. Vodopivca te nazivate izričito moj rad, ukaze i sve korake državnih vlasti, koji su poduzeti protiv porodici Windischgrätz jednostavno s ekatarama. Kot toga zaboravljate, da ste baš Vi, gospodine namestniče, pozivali pismeno i usmeno iste oblasti na strogo izvajanje zakona protiv porodici Windischgrätz. A sada Vi sami, kao kraljevi namestnik i glavni zaštitnik zakona, nazivate ovo izvajanje zakona s ekatarama.

Koji motiv Vas je dakle vodio, gospodine namestniče, da ste u ovom predmetu toliko zaboravili?

U interesu ugleda države i u interesu ugleda naše kraljevske porodice, za koju sam kroz punih

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

20 godina prolebao krv i nosio svoj život na pazar te bio osuđen na 101 god. tamnice samo radi moga nacionalnog rada, izjavljujem, da ste to učinili samo radi nakupa vile Otona Windischgrätz-a na Bledu.

Ta vila imala bi da predstavlja nacionalni dar Slovenije svome kralju prigodom njegovog venčanja.

Vi ste, gospodine namestniče, radi te vile izigrali potpuno državni interes, za koji ste se sami pre kratko vreme borili time, da ste isposlovali moje ostanjenje. Vi ste se radi te vile tako ponizili, da ste osobno i putem svojih istomišljenika, viših državnih činovnika, kao na primer agrarnog direktora dr. Lukana, prosjačili i iznudjivali kod naših narodnih protivnika, nemačkih veleposednika, novčane svote, da platite tu vilu.

Vi ste još dalje pošli, te ste zahtevajući, da se ukine svaki državni nadzor, sve državne uprave i svi sekvestri hteli izigrati agrarnu reformu kao preku socijalnu potrebu a time i jedan opstojeći državni zakon, koji je i u samom ustavu utemeljen, a sve to radi par pišivih groša naših nacionalnih protivnika, ili da si osigurate njihovu provrženost i pomoć za postignuće Vaših ambicija.

Dali ste pomišljali, gospodine namestniče, da je baš izvedba agrarne reforme zagarantovana kraljevskom reči istog onog kralja, komu kanite Vi pokloniti tu vilu, radi koje ste izigrali i žrtvovali njegovu kraljevsku reč?

Zašto se niste obratili kao najviši državni funkcionar na narod i pozvali ga, da dobrovoljno i iz srca dade svome kralju venčani dar? Niste li pomišljali Vi i Vaši prijatelji, da takvim postupkom ne samo izigravate državne interese, nego da se nabacujete blatom na ceo slovenački rod, koji bi drage volje u najkraćem roku bio sakupio potreban novac i nebi bilo potrebno, prosjačiti odnosno iznudjivati taj novac od naših narodnih protivnika.

Niste li nadalje pomišljali, gospodine namestniče, da bi bilo mnogo pametnije, da se Vi povučete sa poprišta te da legnete na stečene lovovrike, mesto da sprečavate radi svojih zastarelih ambicija u radu ljude, koji su pripravnici žrtvovati za državu i narod ne samo imanje nego i krv i život svoj?

Planina, dne 25. aprila 1922.

ATANASIJE RISTIĆ,

bivši državni upravitelj Windischgrätzovog velikog poseda u Planini.

(Opomba uredništva: G. Atanasije Ristić ni istovetan z g. Kosto Ristićem, bivšim državnim upraviteljem v Libojah.)

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opre-vanja	Barometar v mm	Termometar v C	Relativna vlažnost v C	Nebo, vetrov	Pada-vina v mm
25. 4. 21 h	727.2	4.7	0.5	dež s. zah.	
26. 4. 7 h	729.5	6.5	1.2	obl. jug	4.9
26. 4. 14 h	728.7	93.5	1.9	d. jas. j. vzh.	

Dragocenost vsake hiše je lekarn. Feller-ja prijetno dišeči »Elsalud«, ki je najbolje sredstvo za drgnjenje brblja, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje zob, zobnega mesa, ust, glave itd. Je močnejši in boljši kot Franc. žganje. 3 dvojn. steklenice ali 1 špec. steklenico z zamaotom in poštino pošlje za 72 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 134, Hrvatsko.

Kopališče * PIŠTANY * Čehoslov.

ZDRAVI: Trganje, revmo, ischias itd. — Sezona je že v polnem teku. Izvrstna brzoovozna zveza. — **Thermia Palace** kopališni hotel je zgrajen nad izvir. — **Grand hotel R yal** v zdraviliškem parku. Zdravil. gostie iz države SHS dobijo za izravnanje valute **znatne popuste.** — **Pojasnica** tudi za domače zdravljenje z orig. zdrav. pitno. »Pi. Qua« daje: Tourist Office, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 in zdrav. ravnanje v Pištany. — Dalje Medjunarodna banka d. d. Zagreb. Nikolčeva ul. 7, ki preskrbi tudi denarna nakazila, čeke in kreditna pisma.

Organist - cerkvenik

ecelijansko izvežban, s 14letno prakso in postranskim dohodkom želi službo za takoj za plačo: Nekaj žitne bire, nekaj zemljišča s sadnim vrtom, prosto stanovanje in drva. Naslov v upravi pod št. 1.90

KUHARICA

se sprejme, ki zna vsa hišna dela, v trgovsko hišo k dvema osebama. Plača dobra. — Poizve se pri gospej: KATI DEZMAN, Ljubljana, Mestni trg št. 13.

HLAPCE h konjem

išče mestna pristava, Stanovanje in hrana v hiši. Zglasiti se je: Cesta na Kodeljevo št. 8. 1583

Vodilno nemško podjetje

industrija za centralno kurjavo, za zdravstvene naprave, kakor za izdelavo aparatov kemične industrije, išče strokovno zastopstvo. — Ponudbe pod: »I. D. 9926« na RUDOLF MOSSE, Berlin, S. W. 19.

Sostanovalko

k skupnemu gospodinjstvu išče boljša gospa. Ponudbe pod: »Gospodinjstvom na upravo SLOVENCA.

Več tesarjev in tesarskih predelavcev sprejme

takoj IVAN ZAKOTNIK, mestni tesarski mojster, parna žaga v Ljubljani, Dunajska cesta št. 46.

BIČEVNIKI

pravi tržanski, gladki in orehovi, pleteni, razni biči, jermena za čevlje in cere, gože, motorov (špaga) ter raznovrstne krtice v veliki izbiri na zalogi. 1546 OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. — Glavna zaloga lesenih žebeljev znamke »Zorac«.

Kovina za tečaje

(Lagermetall) znamka »GLOBE«.

Superior- cinkovno belilo v originalnih zabojih po 50 kilogramov na debelo pri

Braća Rosenfeld

Subotica. — Telefon 123.

Zahtevajte ponudbe!

ERDAL ČISTILO

Ilirija, Jurjevo, Jadran, Dilber, Cipulin, ličilo (biks), mast za usnje, apreturo, strojno olje la belo, črnilo in nočne lučice znamke »ZORA« priporoča veletrgov.

OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 1544

TRAČNICE

za ozkotirno, malo, gozdno železnico se kupi. Ponudbe pod »Tračnice« na Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 1580

Motorno KOLO 2 PS.

znamke Puch, dobro ohranjeno, prodam. Poizve se: Mestni trg 19, pri hišniku.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 Din.)

FOTO-LITOGRAFSKA DELA: po najmodernejšem načinu in zmernih cenah. Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

FOTOGRAFSKI ATELJE: Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.

GRAMOFONI, PLOŠČE in posamezni deli. A. Rasberger, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

ILIRIJA, LESNA TRGOVSKA IN INDUSTRIJALNA DRUŽBA Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

KLEPARJI: Korn T., Poljanska cesta št. 8. Remžgar & Smerkol, Florjanska ul. 13.

KLIŠEJE: za eno- ali večbarvni tisk, za vse oblike in vrste tiska, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

KNJIGARNE: Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje: Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

»ORBL« POTREBŠČINE IN KLOBUKI: Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

PARNA PEKARNA: Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gradišče št. 5.

PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE: Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

SOBNO SLIKARSTVO: Žuran Martin, Mestni trg št. 12.

SPEDIČIJSKA PODJETJA: »Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463. Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7—9.

STAVBENO PODJETJE: Vihtintin Ivan, Ljubljana, Vodmatski trg 7.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO: Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

STEKLAR: Bajželj Jožef, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6/11.

SVETLO KOPIRNE ODTISE: (pavze) pozitivne in negativne, v poljubni velikosti. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLČNIKI: Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ZELEZNINO IN CEMENTOM: Erjavce & Turk pri »Zlati lopatic, Valvarjev trg št. 7. Sušnik Alojzij, Zaloška cesta št. 21.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA: Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10. (Ceno in točno.)

ZALOGA POHIŠTVA: F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Plemenska KOBILA

rujava, pingavske pasme, stara 6 let, se prod. Poljanska cesta št. 55. 1589

Kdor želi prodati nepremično posestvo kakršnokoli, naj pošlje natančno ponudbo na upravo lista pod: AMERIKA 22/1565.

RAZGLAS.

Dražba za prevzetje zidarskih, tesarskih, mizar-skih, ključavničarskih in kovaških, kleparskih, lončarskih, slikarskih ter pleskarskih del

pri prezidavi šole v Babnem polju pri Ložu se vrši dne 15. maja t. l. ob 10. uri na Babnem polju št. 9. — Vsa dela so proračunana na 245.505 dinarjev. — Načrti, strokovnik ter dražbeni pogoji so na ogled pri predsedniku stavbnega odbora Viktorju Troha, Babno polje št. 9. 1514

STAVBENI ODBOR.